

Ruská ekonomika a tragická (EU)kompetitivní krize

svobodny-svet.cz/ruska-ekonomika-a-tragicka-eukompetitivni-krize

23. prosince 2022

Velký francouzský ekonom Jacques Sapir je mj. specialistou i na ruskou ekonomiku, v Les-Crises v rozsáhlém článku referoval o závěrech třídního sympozia v Moskvě organizovaného ruskými ekonomickými ústavy Akademie věd a francouzským CEMI (Centre d'Études des Modes d'Industrialisation). Sapir píše, že symposium svědčí o zájmu francouzské a ruské strany udržovat diskuzi i v dnešních podmínkách, dialog vědy může být impulsem ke stržení stěny nepochopení a vzájemné propagandy. Podle Sapira symposium mělo v současném geostrategickém kontextu a v rozsahu západních sankcí výjimečnou důležitost. Symposium se pokoušelo najít odpověď na otázky o dnešním stavu ruské ekonomiky a o vlivu konfliktu na deglobalizaci a dedolarizaci světové ekonomiky: jaká je ruská makroekonomická situace, jaká je ruská rezistence sankcím, dopad na okolní ekonomiky a evoluce západních ekonomik. Sympozia se účastnili též ekonomové z Číny, Arménie a Běloruska.

V důsledku růstu cen surovin ruská obchodní bilance ve všech třech kvartálech letošního roku vykazuje velký přebytek, např. v 3. kvartále přebytek 68 miliard dolarů oproti 47 miliardám předchozího roku. Došlo k velkému poklesu západního importu, který je pomalu nahrazován vlastní produkcí nebo importem z asijských zemí, koncem roku a v prvním trimestru 2023 se očekává akcelerace toho dovozového směru. Evoluce průmyslových odvětví v devíti měsících roku ukazuje, že v některých odvětvích došlo v důsledku sankcí k silnému poklesu produkce, naopak jiná odvětví silně rostou. Rostla produkce léků a zdravotních materiálů (16 %), kovovýroba (10 %), produkce elektroniky, počítačů a optiky (9 %), strojní zařízení (7 %), metalurgie (5 %), sektor potravin (4 %). Klesla výroba aut (59 %), zpracování dřeva (9 %), elektrická zařízení (3 %), textil (2 %). V 2. semestru vstoupila ruská ekonomika do recese, která je ovšem méně silná než v období pandemie, předpokládalo se, že tato recese potrvá déle, protože firmy redukovaly investice a stát dostatečně tento výpadek nekompensoval. Nicméně v třetím kvartále se zaznamenal investiční růst. Ruský průmysl prochází restrukturalizačním obdobím charakterizovaným změnou dodavatelů a substitucí importu. Odhaduje se, že toto období potrvá jeden rok. Substituci importu významně brzdí nedostatek investic a nadhodnocení rublu. Role státu v tomto období je klíčová, pouze stát může finančně zajistit restrukturalizaci produkčních kapacit. Stát by měl definovat kritická odvětví a zabezpečit v těchto sektorech financování. Jistá forma plánování je zcela nezbytná. Jacques Sapir se domnívá, že co se týče trvání recese, analýzy ruských vědců jsou spíše pesimistické, soudí že ruská ekonomika začne růst v druhé polovině příštího roku. Produkce aut se v září prakticky zastavila, ale v říjnu už dosáhla 37 000 aut. Zakládá to na domněnku, že akceleruje obnova dodavatelských řetězců, což často implikuje modifikace na koncovém produktu. Obchod s Čínou letos narostl o 32 %. Sapir evokuje tři růstové možnosti HDP oproti roku 2021: lineární hypotéza (-2,8 %); adaptační (-2,0 %); pesimistická (-3,4 %). Ruský staťák a centrální banka obvykle pracují s

pesimistickou hypotézou, v důsledku silného investičního růstu v třetím kvartále (investice narostly o 5,9% oproti 2021), staťák musel korigovat své původně ještě pesimističtější odhady. Je evidentní, že ruské podniky začaly investovat a investují i asijské firmy, nejen čínské, ale i indické a arabské z bohatých naftových států. Index Standards & Poor jasně vstoupil do expanzní zóny. Důsledkem je silný růst průmyslové produkce, podle centrální banky se v tomto ohledu pozorují velké regionální rozdíly. Ruská inflace 12,6 %, 2% spád průmyslové výroby, největší na Dálném východě (10,7 %), v centrálním Rusku růst (6,9 %). Investice oproti loňskému roku rostly o 5,9 % (na Dálném východě a na Sibiři o víc než 9%). Stavebnictví rostlo o 7,6 % (v jižním Rusku 12,3 %). Reálná mzda spadla oproti 2021 o 2 % (v centrálním Rusku o 4,8 %, na Sibiři o 0,8 %).

Od konce 2013 volí Ruská centrální banka protiinflační strategie, což má negativní dopad na ekonomický růst. Mnozí ekonomové soudí, že monetární politika nemá přímý dopad na ekonomickou aktivitu, ale silně ovlivní inflaci, podle Sapira to neodpovídá pozorovaným faktům, dopad monetární politiky na inflaci je velmi mírný, ale významně ovlivní ekonomickou aktivitu a investice. V ruském případě je nutné zkoumat každé odvětví zvlášť, bylo by dobré, kdyby se ustavila sektorová úroková míra, výhodnější pro preferovaná odvětví. V některých odvětvích (metalurgie, produkce energetických zdrojů) nemá monetární politika žádný dopad. Na druhé straně velký vliv má ve stavebnictví, v chemickém průmyslu, elektronice. Kurs rublu má dopad na produkci substituovaného importu, pokud silný rubl není doprovázen nárůstem produktivity, může to vážně ohrozit rozvoj odvětví, která nahrazují import národní produkcí. Podle Sapira, konzervativní rozpočtová politika ministerstva financí brzdí adaptační rychlost průmyslu a vzestup hospodářské aktivity. Za pozitivní považuje oznámení o zvýšení míry rozpočtového deficitu z původně plánovaných 0,9 % na 2 %.

Profesor Xu Wenhong z čínské akademie věd analyzoval všeobecný kontext rozvoje ruské ekonomiky. **5 bodů považuje profesor za důležité:**

1. Sankce vychýlily stabilitu mezinárodní struktury poptávka-nabídka. Rusko nejen exportovalo uhlovodany, ale oplývalo systémem exportu (plynovody, ropovody).

2. Struktura poptávka-nabídka byla sankcemi degradovaná. Zničení plynovodu Nord-Stream vyostřilo situaci.

3. Reorganizace mezinárodního trhu s uhlovodany je podmíněna geopolitickými faktory. Nárůst cen energií významně přispěl k evropské ekonomické recesi. Asijské země v importu ruské energie nahradí Evropu. Klíčovou roli pravděpodobně od Německa převezme Turecko. OPEK odmítl kompenzovat sankcionovaný import z Ruska na Západ.

4. Vynořuje se nová energetická dodavatelská struktura. Objevují se noví hráči jako Indie, která nakupuje ruskou energii v rublech. EU zažije tragickou kompetitivní krizi s velkými důsledky pro euro.

5. USA pokračují ve strategii „omezování“ Ruska. EU by se měla desolidarizovat s USA a akcentovat své zájmy. USA jsou sice důležitou zemí, ale už nestojí v geopolitickém centru. Nová studená válka je zbytečná, země by se měly koncentrovat na ekonomický rozvoj.

Podle Sapira, ekonomické transformace, které dnes Rusko zažívá jsou globálně pozitivní, dovolí ekonomice rychle překonat šokové problémy spojenými s válkou a sankcemi. Nicméně některé otázky jsou otevřené. První je vztah stát-privátní sektor. Při uchování dnešních tendencí se bude manifestovat opozice mezi privátním sektorem a finanční sférou. Něco podobného zažívaly francouzská a japonská ekonomika v 1950-60, implikuje to nutnost vytvoření speciálních institucí v oblasti financování ekonomiky. Druhou otázkou je obrat ruské ekonomiky k Asii. Od 2010 bylo jasné, že tento

proces je nevyhnutelný. Jak se budou rozvíjet vnější ekonomické relace Ruska? Je totální přerušování vztahů s Evropou, především s EU, žádoucí, nebo udržovat s EU určité ekonomické vztahy? Jaká rovnováha se nastolí v ekonomických vztazích s Asií, tj. s Čínou, Indií, Vietnamem, Koreou atd. Třetí otázka se týká rychlého rozvoje ekonomických a finančních vztahů se zeměmi oblasti Golfského zálivu. Oproti východoasijské ose ruské ekonomiky se musí strukturovat osa sever-jih, tj. k zemím jako Írán, Egypt, Střední východ, která bude protiváhou první důležitější ose.

| LIBOR ČÍHAL

■ ■ ■ ■ ■ (4 votes, average: **5,00** out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena **zde**.

